

Educar, cosa de tots

TREBALLAR AMB LA DIVERSITAT, SUPERAR LA DESIGUALTAT: CLAUS PEDAGÒGIQUES

Aquest ha estat el lema del XVIII Encontre Estatal de Moviments de Renovació Pedagògica al que hi van assistir representants del nostre Moviment a Menorca. Hem cregut interessant destacar en un breu resum els aspectes més significatius.

En primer lloc constatar que la diversitat és consubstancial al gènere humà i per tant, a la pràctica docent. Allò que és habitual i ordinari és aquesta diversitat mentre que el que és extraordinari i poc habitual és l'homogeneïtat i la uniformitat. És precís considerar en els alumnes múltiples manifestacions de la diversitat: en les seves capacitats individuals, en el caràcter, en la personalitat, en els ritmes d'aprenentatge, en les idees, en les formes de relació, en els interessos, en les expectatives personals i en els valors. Hi ha també una diversitat cultural, religiosa, socio-econòmica i de gènere.

Els conceptes de diversitat i igualtat no són contradictoris, depèn de com els definim o de com els utilitzem. El contrari de diversitat és uniformitat i el contrari d'igualtat és desigualtat. Hem de considerar la igualtat en un sentit social, és a dir, en tant en quant no suposa discriminació.

S'ha de recuperar el concepte d'igualtat d'oportunitats que no vol dir donar a tots el mateix sinó que, quan partim de situacions diferents o desiguals, la nostra actuació ha de ser diferenciada.

Hi ha una pluralitat d'intervencions possibles per a treballar amb la diversitat: suports, adaptacions curriculars, agrupaments flexibles, diversificació curricular, diferents itineraris acadèmics, més d'un professor dins l'aula, electivitat i optativitat, enriquiment de l'activitat ordinària, participació comunitària...Totes elles poden ser vàlides i possibles i en cada circumstància haurem de trobar la millor resposta a la situació que treballem. Però sempre haurem de tenir aquests dos punts de referència: que tinguin uns **objectius concrets** i que estiguin **limitades en el temps**. Sinó, estem exposats que en nom de la diversitat estem institucionalitzant una segregació i per tant una discriminació. Cal fixar uns objectius molt clars i una volta aconseguits aquests objectius retornar a la situació ordinària.

Tot i que som conscients de les dificultats que comporta, pensam que les mesures que afavoreixen més el treball amb la diversitat i tendeixen a superar les desigualtats són les encaminades a enriquir l'activitat ordinària i potencien la participació comunitària.

El centre educatiu per si sol no pot resoldre totes les situacions i necessita treballar en col·laboració amb l'entorn social. Aquest és un dels objectius bàsics dels MRPs que pretenen la recerca de línies d'intervenció que permetin evidenciar que la desigualtat és un problema de tota la comunitat educativa, de tota la societat.

L'organització dels centres ha de ser flexible, ha de fomentar la participació col·lectiva i el repartiment de responsabilitats. Ha de permetre i potenciar la coordinació horitzontal del professorat i considerar com a nucli central els equips docents.

Hem de rebutjar l'actual funció preparatòria i selectiva de l'educació obligatòria. L'avaluació s'ha de contemplar sota els paràmetres de socialització, identitat i participació i evitar la seva utilització com a element d'exclusió social.

La desigualtat no ha de ser una càrrega sinó un punt de partida de projectes engrescadors. Hem de fer que l'assistència als centres educatius sigui la satisfacció del dret a l'educació no el compliment d'un deure penós.

Una escola de qualitat no és aquella que aconsegueix alts rendiments acadèmics per a una minoria d'alumnes sinó aquella que és capaç de donar resposta a les necessitats educatives de tots i cada un dels seus alumnes.

L'optimisme pedagògic ha de ser un valor per a tots i totes. Com a subsistema social, la institució

escolar té capacitat transformadora sempre que no ens conformem a reproduir els models socials ni a fer-ne una illa al marge de la societat que vivim.

Aquest és un resum de les principals propostes de debat que es van plantejar. Cada una d'elles ens pot dur a múltiples reflexions i d'aquí sortir-ne propostes per a la pràctica. Fixem-nos objectius clars i precisos i aconseguirem resultats positius. Com a Moviment de Renovació Pedagògica volem transmetre aquest optimisme transformador que és en darrera instància el sentit general de l'Encontre de Gandia.

DM-10/01/2000